

KAPS-08

Kod Amalan

e-Pembelajaran Pasca

Siswazah

SEKOLAH PENGAJIAN SISWAZAH (SPS)

Cetakan Pertama 2009 (KAPS 01 – KAPS 08)
Pindaan Pertama 2012 (KAPS 09 – KAPS 14)
Pindaan Kedua 2012 (Semakan Pertama)
Pindaan Ketiga 2018 (KAPS 01 – KAPS 14)
© Sekolah Pengajian Siswazah, 1992

Kod Amalan Pengajian Siswazah (KAPS 01 -14)
Diluluskan Jawatankuasa Eksekutif Sekolah Pengajian Siswazah (4 Julai 2012)
Diluluskan Mesyuarat JKTS Dasar dan Entiti Akademik (7 Mac 2018)
Diluluskan SENAT UTM Bil 07/2017/2018 (21 Mac 2018)

Sekolah Pengajian Siswazah
81310 UTM Johor Bahru
Johor Darul Ta'zim

Visi UTM

Diiktiraf sebagai pusat kecemerlangan akademik dan teknologi bertaraf dunia.

Visi SPS

UTM akan menjadi sebuah universiti yang berasaskan kepada Pengajian Pasca siswazah dan sebuah pusat rujukan pendidikan siswazah

Misi UTM

Menjadi peneraju dalam pembangunan modal insan dan teknologi inovatif demi pengkayaan khazanah negara.

Misi SPS

Mewujudkan sebuah pusat pendidikan siswazah yang mempunyai ekosistem pembelajaran yang menawarkan program-program berkualiti dan memperkayakan pengalaman pelajar untuk berhadapan dengan dunia yang mencabar.

ISI KANDUNGAN

1.0	PENGENALAN	1
2.0	SKOP	1
3.0	DEFINISI	1
4.0	PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB	2
5.0	PROSES DAN PELAKSANAAN	5
6.0	DOKUMEN LAIN YANG BERKAITAN	9

1.0 PENGENALAN

- 1.1 Universiti adalah komited dalam menyediakan kaedah pembelajaran yang luwes yang mengambilkira kepelbagaian dalam mod pembelajaran di Universiti Teknologi Malaysia.
- 1.2 Kod amalan ini disediakan bagi menggalakkan pembangunan dan juga penggunaan e-pembelajaran sebagai satu kaedah dalam proses P&P di universiti ini.
- 1.3 Kod amalan ini juga bertindak sebagai panduan bagi memastikan pengalaman pengajaran dan pembelajaran dapat ditingkatkan melalui penggunaan e-pembelajaran yang berkesan.
- 1.4 Kod amalan ini akan dikemaskini dari masa ke semasa sejajar dengan keperluan semasa dan kemajuan teknologi.

2.0 SKOP

Kod amalan ini secara umumnya merangkumi semua aspek yang melibatkan pelaksanaan e-pembelajaran di universiti ini. Ianya terpakai untuk semua pengajian perdana sepenuh masa dan separuh masa program Sarjana dan program Kedoktororan.

3.0 DEFINISI

3.1 e-Pembelajaran

e-Pembelajaran (*e-learning*) ialah penggunaan web dan lain-lain teknologi internet untuk meningkatkan pengalaman pengajaran dan pembelajaran.

3.2 Sistem Pengurusan Pembelajaran (*Learning Management System, LMS*)

Sistem Pengurusan Pembelajaran ialah suatu sistem yang membolehkan maklumat kursus, nota kuliah, kemudahan

komunikasi dan lain-lain aktiviti pembelajaran diakses melalui rangkaian komputer universiti.

3.3 *Massive Open Online Courses (MOOC)*

MOOC ialah kursus dalam talian yang menyediakan cara yang berpatutan dan fleksibel untuk mempelajari kemahiran baru, memajukan kerjaya diri dan menyampaikan pengalaman pendidikan berkualiti secara berskala.

4.0 PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB

Berikut disenaraikan peranan dan tanggungjawab yang perlu dimainkan oleh setiap pihak yang terlibat dalam penggunaan dan perkembangan e-pembelajaran di Universiti Teknologi Malaysia.

4.1 Senat Universiti

Pihak pengurusan universiti menerusi Senat bertanggungjawab menetapkan hala tuju dan polisi universiti khususnya yang berkaitan dengan penggunaan e-pembelajaran dalam proses P&P.

4.2 Pusat Pengajaran dan Pembelajaran (CTL)

- 4.2.1 Menyediakan program latihan dan sokongan untuk pensyarah.
- 4.2.2 Menyediakan kemudahan dan sokongan kepada pensyarah dalam merekabentuk dan membangunkan bahan P&P multimedia.
- 4.2.3 Menyediakan manual, panduan penggunaan, garis panduan, tutorial dan sebagainya untuk kegunaan pensyarah.
- 4.2.4 Memantau pelaksanaan dan perkembangan penggunaan e-pembelajaran di kalangan pensyarah dan mahasiswa dan melaporkannya kepada pihak universiti secara berkala.
- 4.2.5 Menyediakan indeks aktiviti yang menjadi penunjuk aras kepada aktiviti e-pembelajaran.

- 4.2.6 Menjalankan kajian keberkesanan program e-pembelajaran dan mencadangkan penambahbaikan yang diperlukan.
- 4.2.7 Menyediakan kandungan bagi MOOC UTM selain mendapatkan kerjasama daripada fakulti dalam penyediaan kandungan tersebut.

4.3 Pusat Teknologi Maklumat dan Komunikasi (Pusat ICT)

- 4.3.1 Menyediakan program latihan dan sokongan untuk mahasiswa.
- 4.3.2 Menyediakan kemudahan komputer, perisian dan talian internet untuk kegunaan mahasiswa mencapai sistem e-pembelajaran universiti.
- 4.3.3 Mengurus, membangun dan memastikan infrastruktur teknologi, seperti komputer pelayan, perisian sistem pengurusan pembelajaran (LMS) yang digunakan, berfungsi dengan baik.
- 4.3.4 Mencari, mengkaji dan membangunkan teknologi-teknologi baru dan bersesuaian dengan keperluan P&P berasaskan penggunaan teknologi di universiti bersama pihak CTL.
- 4.3.5 Menjamin keselamatan data utama dalam sistem e-pembelajaran dan melakukan 'backup' supaya data e-pembelajaran disimpan sekurang-kurangnya untuk tempoh dua tahun (atau empat semester) bagi tujuan rujukan.
- 4.3.6 Memastikan Infrastruktur ICT yang disediakan dimasukkan dalam Pelan Pengurusan Risiko Bencana Alam agar individu yang menguruskan mengambil maklum berkaitan tindakan yang perlu diambil sekiranya berlaku sesuatu bencana.

4.4 Dekan Fakulti

- 4.4.1 Menyediakan sokongan dari segi kemudahan komputer yang dilengkapi dengan rangkaian komunikasi termasuk capaian kepada internet bagi kegunaan staf akademik dan juga mahasiswa.
- 4.4.2 Melengkapkan bilik-bilik kuliah dengan kemudahan berasaskan teknologi yang bersesuaian bagi tujuan pengajaran dan pembelajaran.
- 4.4.3 Menyediakan sokongan dan motivasi yang bersesuaian kepada staf akademik dalam penggunaan e-pembelajaran atau pembangunan bahan P&P digital.
- 4.4.4 Membentuk jawatankuasa penyelarasan e-pembelajaran di peringkat fakulti yang diketuai oleh Dekan bagi memantau pelaksanaan e-pembelajaran di fakulti.
- 4.4.5 Mengambil tindakan penambahbaikan susulan berdasarkan laporan pemantauan.

4.5 Staf Akademik

- 4.5.1 Menyediakan nota atau bahan P&P yang bersesuaian dengan silabus kursus dan memasukkan ke dalam sistem e-pembelajaran untuk rujukan mahasiswa.
- 4.5.2 Bekerjasama dengan pihak CTL sebagai pakar rujuk atau pakar isi kandungan bagi tujuan mereka bentuk dan membangunkan bahan P&P multimedia interaktif bagi kursus kendalian masing-masing.
- 4.5.3 Bertanggungjawab sepenuhnya terhadap bahan-bahan yang dimasukkan ke dalam kursus kendalian masing-masing di dalam sistem e-pembelajaran.
- 4.5.4 Melibatkan diri secara aktif di dalam sistem e-pembelajaran bagi kursus kendalian masing-masing.

4.5.5 Mengemaskini dan mempertingkatkan bahan pembelajaran yang disediakan.

4.6 Mahasiswa

4.6.1 Mengambil bahagian aktif dalam penggunaan aktiviti pembelajaran yang telah disediakan melalui sistem e-pembelajaran.

4.6.2 Tidak menyalahgunakan kemudahan yang disediakan bagi tujuan-tujuan lain selain daripada untuk tujuan pembelajaran.

5.0 PROSES DAN PELAKSANAAN

5.1 Mod Pelaksanaan

E-pembelajaran yang dilaksanakan di UTM adalah merupakan pendekatan tambahan/sampingan kepada kaedah pembelajaran konvensional. Ia juga selalu dipanggil kaedah hibrid atau 'blended learning'. Ini bermakna e-pembelajaran tidak boleh menggantikan kaedah pertemuan dalam bilik kuliah. Dalam erti kata lain, pensyarah dan mahasiswa masih perlu bersemuka di dalam bilik kuliah mengikut masa dan waktu kuliah yang telah ditetapkan oleh pihak universiti.

5.2 Tahap Pelaksanaan

Pelaksanaan e-pembelajaran UTM dijalankan di semua peringkat pengajian (diploma dan ijazah) dan mengandungi kategori berikut:

Kategori 1: Penyediaan maklumat Rangka Kursus. Semua kursus yang ditawarkan mesti mempunyai Rangka Kursus yang boleh diakses oleh mahasiswa di awal semester.

- Kategori 2:** Penyediaan bahan P&P seperti nota kuliah, soalan-soalan latihan, sumber rujukan dan lain-lain bahan berkaitan. Ini dilaksanakan secara berperingkat-peringkat dimulai dengan nota untuk kursus tahun pertama.
- Kategori 3:** Penyediaan modul pengajaran dan pembelajaran interaktif berasaskan penggunaan teknologi multimedia.

5.3 Pemantauan Standard

Bagi menjamin pelaksanaan e-pembelajaran di universiti memenuhi matlamat yang ditetapkan, bahan yang dimasukkan mestilah yang terkini dan memenuhi standard yang telah ditetapkan oleh Fakulti. Misalnya, maklumat Rangka Kursus perlu dimasukkan selewat-lewatnya pada minggu kedua selepas kuliah bermula. Bagi nota kuliah pula, perlulah dimasukkan secara berterusan sepanjang semester.

5.4 Bahasa

Bahasa yang digunakan bagi bahan e-pembelajaran yang dibangunkan boleh dalam Bahasa Melayu atau Bahasa Inggeris bergantung pada bahasa pengantar bagi kursus tersebut.

5.5 Capaian oleh Mahasiswa

Semua mahasiswa aliran perdana (Sarjana dan Kedoktoran) yang berdaftar di universiti secara automatik boleh menggunakan sistem e-pembelajaran. Mahasiswa yang bukan berada dalam aliran perdana juga berpeluang menggunakan sistem e-pembelajaran UTM tetapi berdasarkan permintaan oleh staf akademik yang berkaitan. Sistem e-pembelajaran UTM boleh dicapai sama ada dari dalam kampus mahupun luar kampus dengan menggunakan nama pengguna (user ID) dan kata laluan (password) yang dibekalkan kepada setiap mahasiswa yang berdaftar.

5.6 Indeks Aktiviti

Bagi menjamin tahap penggunaan sistem e-pembelajaran adalah aktif sepanjang semester, suatu penunjuk aras yang dikenali sebagai indeks capaian minimum (ICM) akan digunakan bagi mengukur sejauh mana sistem e-pembelajaran bagi sesuatu kursus itu dimanfaatkan oleh mahasiswa dan juga staf akademik.

5.7 Harta Intelekt dan Hakcipta

Terdapat dua pendekatan atau model yang boleh dipraktikkan di peringkat universiti berkaitan dengan isu hak cipta bahan P&P yang disediakan oleh staf akademik. Model yang akan digunakan adalah bergantung pada cara bagaimana bahan tersebut dibangunkan.

5.7.1 Sekiranya staf akademik menerima bantuan dalam bentuk khidmat nasihat daripada perekabentuk pengajaran (instructional designer) atau bantuan daripada staf pembangunan multimedia, hakcipta terhadap bahan yang dihasilkan adalah milik bersama antara pensyarah dan universiti. Dalam hal ini universiti berhak menggunakan bahan tersebut untuk diajar oleh staf lain selain daripada staf yang membangunkannya dengan membayar sedikit royalti. Sebarang keputusan untuk mengkomersilkan bahan tersebut hendaklah dibuat dengan persetujuan kedua belah pihak.

5.7.2 Sekiranya pensyarah diberikan ganjaran seperti pengurangan beban tugas, geran atau upah untuk membangunkan bahan P&P, di samping bantuan daripada *instructional designer* atau staf pembangunan multimedia, hakcipta terhadap bahan yang dihasilkan adalah milik universiti. Pensyarah bagaimanapun masih boleh menggunakan komponen dalam bahan pengajaran (nota, slaid, latihan dll.) untuk kegunaan lain seperti dalam pengajaran di kelas, penerbitan, seminar dan sebagainya. Ianya bagaimanapun tidak boleh digunakan di institusi

5.8 Ganjaran dan Motivasi

Penyediaan bahan P&P dalam bentuk digital untuk menyokong pelaksanaan e-pembelajaran memerlukan pengorbanan dari segi masa dan tenaga staf akademik. Sebagai balasan, universiti akan menyediakan insentif dan ganjaran kepada staf akademik yang menggunakan teknologi untuk membantu pengajaran mereka. Ini termasuklah:

- i. Pengiktirafan yang sewajarnya dalam proses kenaikan pangkat.
- ii. Mengiktiraf kerja-kerja membangunkan bahan pengajaran multimedia sebagai suatu beban tugas.
- iii. Sokongan dalam bentuk khidmat nasihat daripada *instructional designer* atau staf pembangunan multimedia.
- iv. Penghargaan dan insentif kepada staf akademik yang telah berjaya membuktikan kesungguhannya dalam meningkatkan peluang pembelajaran yang lebih baik menerusi penggunaan teknologi.
- v.

6.0 DOKUMEN YANG BERKAITAN

- i. Kod Amalan Jaminan Kualiti Pengajian Siswazah (KAPS-01)
- ii. Kod Amalan Pembangunan, Rekabentuk dan Semakan Kurikulum Program Pasca Siswazah (KAPS-02)
- iii. Kod Amalan Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Pasca Siswazah (KAPS-03)
- iv. Kod Amalan Sumber Pengajaran dan Pembelajaran Pasca Siswazah (KAPS-04)
- v. Kod Amalan Infrastruktur, Peralatan dan Persekitaran Pengajian Siswazah (KAPS-05)
- vi. Kod Amalan Penaksiran Pembelajaran Pasca Siswazah (KAPS-06)
- vii. Proses Kerja e-pembelajaran

PROSES E-PEMBELAJARAN

